

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. október 18.

**KÖZGAZDASÁGI
ALAPISMERETEK
(ÜZLETI GAZDASÁGTAN)**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

Választást, rövid választ igénylő feladatok

1. feladat

10 pont

a) Egészítse ki az értékpapírok csoportosítási lehetőségeit bemutató táblát a hiányzó információkkal!

1. Az értékpapírban foglalt jog szerint	2. Az átruházási lehetőség szerint	3. A hozam szerint	4. A lejárat szerint
Hitelviszonyt megtestesítő	Bemutatóra szóló	Nem kamatozó	Rövid lejáratú
Részesedést (tulajdont) megtestesítő	Névre szóló	Fix kamatozású	Közép lejáratú
Követelést megtestesítő	Rendeletra szóló	Változó hozamú	Hosszú lejáratú
Egyéb jogot megtestesítő	XXXXXXXXXXXXXX	Átalakítható kamatozás	Lejárat nélküli

6 x 1 = 6 pont

b) Nevezzen meg 1-1 példát a következő tulajdonságokkal rendelkező értékpapírokra!

Kamatozó	... Kötvény ...
Lejárat nélküli	... Részvény ...
Kézpénzt helyettesítő	... Csekk ...
Egyéb jogot megtestesítő	... Biztosítási kötvény ...

Más szakmailag helyes megoldás is elfogadható.

4 x 1 = 4 pont

2. feladat

3 pont

Szabad 1 000 000 Ft pénzeszközt lekötünk későbbi fejlesztési terveink megvalósítására évi 8,5% kamatos kamattal 5 évre.

Egészítse ki a lejáratkor felvehető összeg kiszámítását leíró összefüggést!
(Számolni nem kell!)

$$\text{Lejáratkor felvehető összeg} = 1\,000\,000 \times 1,085^5$$

2 + 1(a hatvány) = 3 pont

3. feladat

5 pont

Határozza meg a vállalkozás mérlegében a forgóeszközök eszközcsoportjainak értékeit, ha a likviditási helyzetet jellemző mutatószámok kiszámítása a következőképpen történt!

$$\text{Likviditás I. (Rövid távú likviditás)} = 16\,200\,000 \text{ Ft} / 8\,000\,000 \text{ Ft}$$

$$\text{Likviditási arány II.} = (16\,200\,000 \text{ Ft} - 8\,000\,000) \text{ Ft} / 8\,000\,000 \text{ Ft}$$

$$\text{Likviditás III. (Gyorsráta)} = 2\,200\,000 \text{ Ft} / 8\,000\,000 \text{ Ft}$$

Mérleg – részlet

Megnevezés	EFt	
B. Forgóeszközök	16 200	1 pont
I. Készletek	8 000	1 pont
II. Követelések	1 500	
III. Értékpapírok	4 500	2 pont
IV. Pénzeszközök	2 200	1 pont

4. feladat**5 pont**

Nevezze meg a leírás alapján a következő fogalmakat!

-**Eredménykimutatás**.....: időpontra (fordulónapra) vonatkozik, a mérleg szerinti eredmény levezetését és az eredmény összetevőit mutatja be.
-**Mérleg főcsoport**.....: a mérlegkimutatásban nagybetűvel jelölt elem.
-**Könyvviteli zárlat**.....: az a tevékenység, amellyel egy naptári időszak végén a folyamatos könyvelést teljessé tesszük, és a könyvviteli elszámolást befejezzük, az adatokat a beszámoló elkészítésére előkészítjük.
(Csak a „Zárlat” megnevezés is elfogadható.)
-**Logisztika**.....: az a tevékenység, amely biztosítja, hogy a vállalati folyamatok zavartalan lebonyolításához szükséges anyagok, alkatrészek, termékek a megfelelő helyen és időben, a szükségletnek megfelelő mennyiségben, minőségben és választékban rendelkezésre álljanak.
-**Bérköltség vagy Bruttó bér**.....: a munkavállalónak, alkalmazottnak, tagnak, illetve természetes személy tulajdonosnak személyes közreműködés ellenértékéért elszámolt összeg.
5 x 1 = 5 pont

5. feladat**3 pont**

Írjon három kijelentő mondatot a bankszámla feletti rendelkezésről!

1. A számlatulajdonos a bankszámláján elhelyezett összeg felett szabadon rendelkezhet – kivéve végrehajtható bírósági, államigazgatási határozat.
2. A felelős beosztású dolgozók közül két személy aláírásával és a cégbélyegző lenyomatával látja el megbízásait a vállalkozás.
3. Aláírási címpéldányon jelenti a vállalkozás a banknak a bankszámla feletti rendelkezők jogosultságait.

3 x 1 = 3 pont

Más, szakmailag korrekt megfogalmazásban a lényeges információrészt rögzítő mondatok fogadhatók el. Az első megállapítás a „kivétel” leírása nélkül is elfogadható.

6. feladat**3 pont**

Írja a következő időpont meghatározások utáni kipontozott vonalra, hogy igazak-e (I) vagy hamisak (H) az állítások!

1. A teljesítés napja az a nap, amikor az eladó az árut átadja a vevőnek, a szolgáltatást elvégzi és azt a megrendelő átveszi. **I**
2. A fizetés napja az a nap, amelyen a fizetésnek legkésőbb meg kell történnie. **H**
3. A fizetési határidő az a nap, amelyen a fizetést megtörténtnek kell tekinteni. **H**

3 x 1 = 3 pont

7. feladat**7 pont**

Párosítsa a következő táblában – a megfelelő sorszám beírásával – a vállalati piaci eszközöket és a piaci stratégiákat!

A	B	C	D	E	F	G
2.	4.	3.	1.	2.	3.	4.

7 x 1 = 7 pont

A) domináns vállalat a piacon	1. piackihívó stratégia
B) vezérfonala a specializálódás	2. piacvezető stratégia
C) nem kerül összetűzésbe a piacvezetővel	3. piackövető stratégia
D) megkerülő támadás	4. piacmehúzódó stratégia
E) piacbővítés	
F) a piacvezető által szabott irányban halad	
G) a piac lefedetlen szegmentumait keresi	

8. feladat**8 pont**

Sorolja be az alábbi jellemzőket a termékéletgörbe szakaszaihoz!

Írja a meghatározások előtti betűjelzést a megfelelő cellába!

(Minden betű csak egyszer szerepelhet.)

A minimális profit	B a profit stabilizálódik
C a promóciós költségek csökkennek	D lassú forgalomnövekedés
E csökkenő forgalom	F gyenge termék felismerése
G gyakoribb használat támogatása	H versenytárs fogyasztóinak meghódítása

Bevezetés	Növekedés	Érettség	Hanyatlás
A	C	B	G
D	H	F	E

8 x 1 = 8 pont

9. feladat**6 pont**

A munkamegosztás alanyai közötti forgalom alábbi adatait ismerjük.

(Az áfa minden esetben 25%.)

Egészítse ki a táblázatot a hiányzó adatokkal!

(Adatok forintban)

Munkamegosztás szerint	Beszerzési ár áfával	Nettó eladási ár	Bruttó eladási ár	Levonható forgalmi adó	Fizetendő forgalmi adó	Költségvetésbe befizetendő adó
Kitermelő	-	300	375	-	75	75
Gyártó	375	400	500	75	100	25
Kereskedő	500	820	1025	100	205	105

6 x 1 = 6 pont

Számítást, bizonylatkitöltést, könyvviteli tételszerkesztést igénylő feladatok**1. feladat****10 pont**

Vállalkozásunk az Aktu Kft.

2010 januárjában megvalósult két üzletkötés egy beszerzés és egy értékesítés volt.

Vállalkozásunk adatai:

Aktu Kft.	Budapest, Kikelet köz 3/b
Adószám: 61422222-2-41	
Számlaszám: 11703458-01234111	
Bankszámla felett rendelkező: Nagy Béla	

A partnerek a folyószámla nyilvántartásokban a következők szerint szerepelnek:

Folyószámla nyilvántartás 1.	
Kelet Kft.	Monor, Fenyő utca 45.
Adószám: 63432155-2-41	
Számlaszám: 11633355-04567899	
Folyószámla nyilvántartás 2.	
Napsugár Kft.	Dabas, Barátság sétány 12.
Adószám: 61111389-2-41	
Számlaszám: 11733338-02234341	

A beszerzés január 3-án történt a Kelet Kft-től, 1 200 000 + 25% áfa összegben. (A számla bizonylatszám BA 02541.) Az értékesítés a Napsugár Kft. számára január 28-án 1 250 000 Ft, 25% áfát is tartalmazó végösszegben. (A számla bizonylatszám AC 00501.) A fizetési határidő mindkét ügyletben 20 nap, és mindkét ügyletben vállalkozásunk kezdeményezi a fizetést az adásvételi szerződések szerint. Mindkét fizetési mód alkalmazásának feltételei biztosítottak.

3. feladat**16 pont****Egy vállalkozás két üzemének kiemelt adatai**

Megnevezés		2008. január		2009. január	
		„A” üzem	„B” üzem	„A” üzem	„B” üzem
Létszám (átl.) (fő)	Nő	32	16	38	16
	Férfi	48	20	52	20
Bértömeg (E Ft)	Nő	3 136	1 584	3 838	1 584
	Férfi	6 288	2 460	6 864	2 700
Eladott késztermék	(db)	20 000	8 000
	E Ft	15 000	6 000

Számítsa ki az alábbi a) – e) kérdésekre választ adó mutatószámértékeket a fenti tábla adatai alapján!

A kipontozott helyre írja le a kérdésre választ adó statisztikai mutatószám nevét és a számítással meghatározott mutatószámértéket! Figyeljen a mértékegység jelölésére is! A számításait 4 tizedesjegy pontossággal (%-ban 1 tizedesjegyre kerekítve) határozza meg! A mellékszámításokat jelölje ki!

a) 2008-ban a női dolgozók aránya a vállalkozás összlétszámához viszonyítva

Statisztikai mutató neve: ...**megoszlási viszonyszám**..... Eredmény**41,4%**.....

Mellékszámítás:

$$(32 + 16) \div (32 + 16 + 48 + 20) = 48 \div 116 = 0,4137$$

A mutató neve 1 pont; a számláló 1 pont; a nevező 1 pont; a helyes eredmény 1 pont = 4 pont

b) A vállalkozási szintű bértömeg alakulása 2009-ben az előző év januárjához viszonyítva

Statisztikai mutató neve: ...**dinamikus viszonyszám**.. Eredmény ...**111,3%**....

Mellékszámítás:

$$(3\ 838 + 1\ 584 + 6\ 864 + 2\ 700) \div (3\ 136 + 1\ 584 + 6\ 288 + 2\ 460) = 14\ 986 \div 13\ 468 = 1,1127$$

A mutató neve 1 pont; a számláló 1 pont; a nevező 1 pont; a helyes eredmény 1 pont = 4 pont

c) Férfiak átlagbére 2009 januárjában a „B” üzemben

Statisztikai mutató neve: ... **intenzitási viszonyszám**..... Eredmény ...**135 000 Ft/fő** ...

Mellékszámítás:

$$2700 \div 20 = 135 \text{ E Ft}$$

A mutató neve 1 pont; a helyes eredmény 1 pont = 2 pont

d) A „B” üzemben dolgozó férfiak átlagbérének átlagos alakulása 2007 és 2009 között:

Kiegészítő információ: Az átlagbér alakulása „B” üzemi férfiagnál 2007. januárról 2008 januárjára 110%.

Statisztikai mutató neve: ...**geometriai (mértani) átlag.** Eredmény ...**109,9%**

A mutató neve 1 pont; a helyes eredmény 1 pont; a számítás a következők szerint
Mellékszámítás:

$$\text{Férfiak „B” üzemátlagbére 2008-ban: } 2460 \div 20 = 123 \text{ E Ft/fő}$$

$$\text{Változás 2008-ról 2009-re: } 135 \div 123 = 1,0975$$

1 pont

$$\text{Átlagos változás: } \sqrt{1,0975 \times 1,1} = \sqrt{1,20725} = 1,0987$$

1 pont
= 4 pont

e) 1 db (eladott) késztermékre jutó bérköltség összege az „A” üzemben 2009-ben:

Statisztikai mutató neve: ..**intenzitási viszonyszám.** Eredmény**535,1 Ft/db**

Mellékszámítás:

$$(3\,838\text{E} + 6\,864\text{E}) \div 20\,000 = 10\,702 \text{ E} \div 20\,000 = 535,1 \text{ Ft/db}$$

A mutató neve 1 pont; a helyes eredmény 1 pont = 2 pont

4. feladat

15 pont

Könyvelje el idősorosan a következő gazdasági eseményeket!

1. Készpénzfelvét a bankszámláról 500 000 Ft a kiállított pénztárkezelési jegy alapján.
2. Alapanyag vásárlás készpénzért, a számla végösszege 500 000 Ft (400 000 + 100 000 áfa). A vásárolt anyagot készletre vettük.
3. Bankértékesítés a készpénzfelvételről.
4. Berendezésvásárlás a termeléshez 1 200 000 Ft + 25% áfa összegben beruházási szállítótól.
5. A berendezés aktiválása.
6. A vásárolt anyag felhasználása a termeléshez.
7. A munkavállalóknak elszámolt bruttó bér összege 1 600 000 Ft, az elszámolt társadalombiztosítási bérjárulékok összege 480 000 Ft.
8. Az időszak során elkészült termékek raktározása megtörtént, önköltségen számított érték 900 000 Ft.
9. Késztermék-értékesítés eladási áron 1 000 000 Ft + 25% áfa, önköltségen számított érték 900 000 Ft.
10. Az üzembe helyezett tárgyi eszköz elszámolt időszaki értékcsökkenése 150 000 Ft.

Napló, 2010. január							
Sor-szám	T szála. száma	Tartozik számla neve	K szála. száma	Követel számla neve	Szöveg	Tartozik összeg	Követel összeg
1.	381	Pénztár	389	Átvezetési számla	Kézpénz felvétel	500 000	500 000
2.	21	Alapanyagok	381	Pénztár	Beszerezés	400 000	400 000
	466	Előzetesen felszámított áfa	381	Pénztár	Levonható áfa	100 000	100 000
3.	389	Átvezetési számla	384	Elszámolási betét	Bankbizonylat	500 000	500 000
4.	16	Beruházások	455	Beruházási szállítók	Gépbeszerzés	1 200 000	1 200 000
	466	Előzetesen felszámított áfa	455	Beruházási szállítók	Levonható áfa	300 000	300 000
5.	131	Műszaki berendezések, gépek, járművek	16	Beruházások	Aktiválás	1 200 000	1 200 000
6.	51	Anyagköltség	21	Alapanyagok	Felhasználás	400 000	400 000
7.	54	Béreköltség	471	Jövedelemelszámolás	Bruttó bér	1 600 000	1 600 000
	56	Bérbírlékok	473	Társadalombiztosítási kötelezettségek	Járulék elszámolás	480 000	480 000
8.	25	Késztermékek	581	STKÁV	Készletre vétel	900 000	900 000
9.	31	Vevők	91	Értékesítés nettó árbevétele	Eladási ár	1 000 000	1 000 000
	31	Vevők	467	Fizetendő áfa	Értékesítés áfa	250 000	250 000
	581	STKÁV	25	Késztermékek	Készletcsökkenés	900 000	900 000
10.	57	Értékcsökkenési leírás	139	Műszaki berendezések, gépek, járművek terv szerinti értékcsökkenése	Terv szerinti értékcsökkenés	150 000	150 000

Csak hibátlan könyvelési tétel esetén 15 x 1 = 15 pont